OAJ

OAJ:N TAVOITTEET HALLITUSKAUDELLE 2011–2015

Opetus- ja kasvatusalaa koskevina kärkiaiheina tulee olla:

1. Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen perustoimintojen rahoituksen vahvistaminen
2. Lähiopetuksen ja -ohjauksen määrän vahvistaminen
3. Opettajan ammattinimikkeen suojaaminen

Yleiset periaatteet koulutuksen kehittämisessä

1. Koulutuksen kehittämisen lähtökohtana on laaja ja monipuolinen sivistyspohja, kansalaistaidot ja vahva elämänhallinta.

2. Koulutusjärjestelmän perustana on vahva ja laadukas julkisin varoin rahoitettu koulutus. Hyvät koulutukselliset tulokset kasvattavat bruttokansantuotetta ja sitä kautta maan taloutta ja hyvinvointia pitkällä aikavälillä. Koulutuksen voimavarat pidetään tasolla, jolla turvataan koulutuksen jatkuva kehittäminen ja yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella.

3. Talouskasvun, työllisyyden, tuottavuuden ja hyvinvointiyhteiskunnan palvelujen kehittämiseksi vahvistetaan kasvatuksen, koulutuksen ja osaamisen merkitystä ja asemaa poliittisessa päätöksenteossa.

4. Koulutus vahvistaa ja kannustaa kaiken ikäisten kansalaisten kasvamista aktiiviksi kansalaiseksi, jotka tuntevat globaalia vastuuta, vastuullisuutta yhteisöstä ja ympäristöstä ja uskovat omiin mahdollisuuksiinsa. Koulutuksen tulee tarjota myös mahdollisuudet taide- ja kulttuurielämyksiin ja niiden tuottamiseen.

5. Kasvatus- ja koulutusjärjestelmän lähtökohtana on elinikäisen oppimisen periaate. Huolehditaan kansalaisten koulutus- ja sivistystarpeista lapsuudesta aina aikuisuuteen ja eläkkeellä oloaikaan saakka.

6. Koulutuksen kehittämisessä korostetaan kaikkien lasten ja nuorten oikeutta ja mahdollisuutta kaikkialla Suomessa monipuoliseen ja laadukkaaseen varhaiskasvatukseen, esi-, perus- ja toisen asteen koulutukseen, aikuiskoulutukseen sekä korkea-asteen koulutukseen.

7. Varhaiskasvatus ja perusopetus toteutetaan lähipalveluina. Toisen asteen koulutus säilytetään pääasiassa lähialuepalveluna.

8. Koulutuksen kehittämisen ja ylläpitämisen tavoitteena on Suomen säilyminen kansainvälisten koulutusvertailujen huipulla.

9. Koulutusjärjestelmän rakenteita kehitetään opiskeluun kannustaviksi niin, että opintojen keskeytymiset vähenevät ja opinnot suoritetaan tavoiteajassa.

10. Koulutusjärjestelmän kehittämisen päämääränä on, että jokainen nuori jatkaa peruskoulun jälkeen opintojaan.

11. Toteutetaan hanke koulutuksen laadun, tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi niin, että koulutuksen alisuoriutujien ja koulupudokkaiden määrä puolittuu 2011 tasosta vuoteen 2015 mennessä.

Lainsäädännön kehittämishankkeet

12. Perusopetuksen laadun ja turvallisuuden varmistamiseksi perusopetuksen ryhmäkoon maksimit säädetään asetuksella.

13. Päivähoito- ja varhaiskasvatuspalveluja koskeva lainsäädäntö uudistetaan kokonaisuudessaan. Uudistustyön taustaksi arvioidaan nykyinen päivähoito- ja varhaiskasvatusjärjestelmä kokonaisuudessaan.

14. Varhaiskasvatuspalveluita koskevaa järjestelmää kehitetään niin, että poistetaan esteet yli 3-vuotiaiden lasten osallistumiselta laadukkaisiin pedagogisiin varhaiskasvatuspalveluihin.

15. Varhaiskasvatuspalvelujen toteutumisen kriteerinä pidetään sitä, että toiminnasta vastaa lastentarhanopettaja varhaiskasvatuksen asiantuntijana.

16. Varhaiskasvatuspalvelujen kehittämisen perustana ovat kasvatus- ja koulutuspoliittiset, pedagogiset lähtökohdat, varhaiskasvatuksen ja lasten tasa-arvoiset mahdollisuudet saada hyvää varhaiskasvatusta.

17. Esiopetukseen osallistuminen säädetään velvoittavaksi siten, että jokainen lapsi osallistuu esiopetukseen. Esiopetuksen laadun arviointia ja kehittämistä vahvistetaan.

18. Koulutuksen laadun varmistamiseksi ja oppilaan ja perheiden oikeusturvan selkiyttämiseksi opettajan ammattinimike suojataan.

19. Opetusalan lainsäädäntöä tarkennetaan. Turvataan oppilaan todellinen oikeus saada jokaisena koulupäivänä opetussuunnitelman mukaista opetusta. Opettajien lomautukset estetään lainsäädännöllä ja Avien toimivaltaa vahvistetaan niin, että ne puuttuvat jo ennakolta lainsäädännön toteutumista uhkaaviin toimintoihin.

20. Opetustuntien määrä peruskoulussa nostetaan kohti OECD:n keskiarvoa.

21. Työturvallisuuslakia täsmennetään työpaikkaväkivallan ehkäisemiseksi.

22. Lisätään lukiota koskevaan lainsäädäntöön maininta erityisopetuksesta.

23. Ammatillisen 2. asteen koulutuksen valtionosuusjärjestelmä säilytetään ylläpitäjämallina.

Kehittäminen ja arviointi

24. Käynnistetään varhaiskasvatuksen tutkimusohjelma.

25. Taataan turvalliset ja terveelliset oppimis- ja työympäristöt. Käynnistetään ohjelma, jolla rahoitus päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten rakennus- ja peruskorjaushankkeisiin kaksinkertaistetaan vuoden 2010 tasosta.

26. Erityisopetusta koskevan perusopetuslain (2010) muutosten vaikutukset arvioidaan hallituskauden aikana.

27. Toteutetaan opinto-ohjauksen vaikuttavuuden arviointi. Käynnistetään sen pohjalta kaikkia koulumuotoja koskeva opinto-ohjauksen kehittämishanke yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

28. Perusopetuksen laatukriteereiden vaikutusten arviointi toteutetaan 2013.

Opettajat koulutuksen voimavarana

29. Opettajien täydennyskoulutusta kehitetään monipuoliseksi kokonaisuudeksi. Opetushenkilöstölle taataan oikeus täydennyskoulutukseen. Koulutukseen varataan riittävät voimavarat.

30. Opettajakoulutus ja lastentarhanopettajakoulutus sekä opettajien riittävyys turvataan maan eri osissa. Varmistetaan opettajankoulutuksen korkea taso.

31. Osana koulutuksen arviointia arvioidaan varhaiskasvatuksen ja päivähoidon henkilöstön koulutustilanne ja osaamistarve.

32. Koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelujen johtamista, erityisesti pedagogista johtamista vahvistetaan selkiyttämällä kasvatus- ja koulutusyksiköiden johtajien ja rehtorien tehtäväkenttää. Lisätään johtamisen voimavaroja päiväkoti-, koulu-, oppilaitos- ja koulutuksenjärjestäjätasolla.

33. Oppimisympäristöjä kehitetään. Koulut ja oppilaitokset varustetaan laadukkaalla tieto- ja viestintätekniikalla ja opettajille järjestetään laaja tieto- ja viestintätekniikan koulutusohjelma. Huolehditaan koulujen tietoteknisestä ja pedagogisesta tuesta.

34. Vahvistetaan ammatillisen koulutuksen opettajille erilaisia väyliä ammatillisen osaamisen päivittämiseen ja kehittämiseen sekä verkosto-osaamisen lisäämiseksi.

35. Aineenopettajille lisätään mahdollisuuksia suorittaa kaksoiskelpoisuus.

36. Käynnistetään ohjelma, jolla kelpoisuutta vailla oleville ammatillisille opetusalalle suuntautuneille henkilöille mahdollistetaan suunnitelmallisesti ja tuetusti suorittaa opettajakelpoisuudesta puuttuvat opinnot.

37. Yliopistollisen lastentarhanopettajakoulutuksen määrää lisätään vastaamaan pedagogisen koulutuksen saaneiden lastentarhanopettajien todellinen tarve.

Koulutuksen voimavarat, ohjaus ja rakenteet

38. Korkea-asteiden ja toisen asteen koulutus toteutetaan jatkossakin duaalimallilla.

39. Lähiopetusta, oppilaanohjausta, opintojenohjausta, oppilashuoltoa ja erityisopetusta vahvistetaan, jotta ne tukevat oppilaan etenemistä koulutuksessa ja siirtymistä työuralle sekä ehkäisevät syrjäytymistä.

40. Opettaja-opiskelijamäärien suhdetta parannetaan varhaiskasvatuksessa ja kaikilla koulutusasteilla. Turvataan opiskelijoiden henkilökohtaisen ohjauksen saatavuus määrittelemällä ohjausmääräksi 200 opiskelijaa/opinto-ohjaaja. Opintojen ohjaustoiminnan päävastuu säilytetään kelpoisuuden saaneilla opinto-ohjaajilla, jotta voidaan varmistaa ohjauksen laatu.

41. Yliopistollisen koulutuksen laadun kehittämiseksi, oppilas-opettajasuhde, parannetaan nykyisestä alle 10:n.

42. Parannetaan ammatillisen koulutuksen lähiopetuksen ja ohjauksen riittävyyttä, jotta koulutuksen laatu ja vetovoimaisuus säilytetään.

43. Ammatillisen koulutuksen eri alojen koulutustarpeesta, tarjonnasta ja saatavuudesta tehdään valtakunnallinen selvitys, jotta alueellinen kattavuus ja ammattilaisten saatavuus eri aloilla voidaan jatkossakin turvata.

44. Erityisesti nuorten työharjoittelujaksoja täydennetään räätälöidysti henkilön koulutustarpeista lähtevällä koulutuksella. Työelämän kehittämis- ja palvelutehtävän saaneet oppilaitokset voivat koordinoida toimintaa.

45. Ministeriöiden yhteistyötä lisätään työelämän kehittämistyössä.

46. Työvoimapoliittisessa koulutuksessa siirrytään nykyistä pidempiin sopimuksiin. Koulutuksen laatuun kiinnitetään erityistä huomiota. Koulutus järjestetään opetushallinnon valvonnan alaisten oppilaitosten toteuttamana.

47. Luodaan opm:n, tem:n ja stm:n yhteistyönä asiakaslähtöiset, koordinoidut ja systemaattiset ohjaus- ja neuvontapalvelut kattamaan koko elinikäisen oppimisen ja työuran kaaren. Näin täydennetään ohjaus- ja neuvontapalveluissa puuttuvia aukkoja ja karsitaan päällekkäisyyksiä.

48. Systematisoidaan ja koordinoidaan koulutustarpeiden ja osaamistarpeiden ennakointia eri toimijoiden välillä.

49. Aikuiskoulutusta ja vapaata sivistystyötä koordinoidaan ja ohjataan kokonaisvaltaisesti. Aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön resursointi ja osaaminen turvataan opetushallinnossa.

50. Aikuiskoulutukseen ja vapaaseen sivistystyöhön osallistumista ja resursointia seurataan omana kokonaisuutena.

51. Taiteen perusopetuksen voimavarat turvataan koko maassa.

52. Vapaan sivistystyön kehittämisessä otetaan huomioon tarvitsijoiden määrän voimakas kasvu ja vapaan sivistystyön saatavuudesta huolehditaan kaikissa maan osissa.

53. Oppisopimuskoulutuksessa ja oppisopimustyyppisessä koulutuksessa vahvistetaan koulutuksessa laatua. Prosessin vastuu on oppilaitoksilla ja kelpoisuuden omaavilla opettajilla. Mukana tulee olla riittävä määrä lähiopetusta.

54. Aloitetaan lukiokoulutuksen kehittämisohjelma, jonka tavoitteena on laadukkaan lukiokoulutuksen turvaaminen kattavasti koko maassa. Kehittämisessä otetaan huomioon myös aikuislukion erityisryhmät.

55. Maahanmuuttajien suomen-/ruotsinkielen ja omankielen koulutukseen sekä yhteiskuntaan integroitumiseen lisätään voimavaroja jo varhaiskasvatuksesta lähtien.

56. Tekijänoikeuslainsäädäntöä ja korvauskäytäntöjä kehitetään kannustamaan uuden materiaalin tuottamiseen. Opetusalan asiantuntijoiden tekemää oppimateriaalia ostetaan yleiseen käyttöön.

57. Korkeakoulutuksen ja korkeakoulujen tuottamien palvelujen saatavuus turvataan tasavertaisesti koko maassa. Ammattikorkeakoulujen rakenteellista kehittämistä tarkastellaan sekä koulutusalakohtaisesti että alueellisesti. Kehittämisessä otetaan huomioon ammattikorkeakoulujen aluekehitystehtävät. Korkeakoulutuksen duaalisuuden ja korkeakoulusektorien omaleimaisuus näkyy tutkintojen tavoitteissa ja sisällöissä.

58. Ammattikorkeakoulujen rahoitus uudistetaan siten, että siirrytään 100 %:n valtionrahoitukseen muuttamatta ammattikorkeakoulujen ylläpitojärjestelmää. Turvataan ammattikorkeakoulujen rahoitus kattamaan niiden kaikki tehtävät.

59. Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnan kehittyminen turvataan lisäämällä TKI-toiminnan perusrahoitusta.

60. Varmistetaan yliopistojen pitkäjänteinen perusrahoitus.

61. Yliopistojen harjoittelukoulujen rahoitus vahvistetaan niin, että ne voivat laadukkaasti suoriutua perustehtävistään ja erityistehtävistään.

62. Yliopistouudistuksen tavoitteiden toteutumisesta sekä yliopistojen ja korkeakoulujen suoriutumisesta koulutus-, tutkimus- ja työnantajavelvoitteistaan tehdään arviointi vuonna 2014.

63. Korkean osaamistason varmistamiseksi säilytetään maisteritutkinto ns. työhöntulotutkintona.

64. Koulutuksen arviointineuvoston toimintaedellytyksiä parannetaan, jotta se voi tehokkaammin palvella koulutuksen kehittämistä.

Kansainvälistyminen

65. Edistetään koulujen, oppilaitosten, yliopistojen ja korkeakoulujen todellista kansainvälistymistä konkreettisen yhteistyön kuten opiskelija- ja henkilöstövaihtojen kautta. Kehitetään myös koulutusvientiä.

66. Valtiovalta osoittaa resursseja korkea- asteen koulutuksille kansainvälistymisen vahvistamiseksi myös niin, että osa opinnoista voidaan suorittaa myös ulkomailla.

67. Selvitetään miten korkea-asteen koulutuksessa voidaan lisätä kansainvälisessä ympäristössä suoritettujen opintojen määrää.

68. Koulutuksen laadun ja tuloksellisuuden arvioimiseksi ollaan mukana laajasti eri kansainvälisissä vertailuissa ja hankkeissa.